

Posamezni

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inserirati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

14. števil.

Maribor, dne 1. februarja 1924.

Letnik XVI.

Država v državi.

Po prečanskih krajih se izvaja uradniška redukcija na ta način, da se Hrvate, Slovence in Bosance, sposobne in zaslužne meče na cesto, tujce — Wranglovce pa pušča v službi ter posebno vnete eksponente režima tudi na novo nastavlja. Dobrih pet let so pošiljali Slovence in Hrvate na najslabša mesta v Srbijo in Makedonijo, da se sami reducirajo, kar je pa ostalo, to pa vladodržci sedaj mečejo na cesto, da lahko tako zasedejo ves upravni aparat s svojimi zaupniki. Današnja vlada noče državnega uradništva, ampak režimsko in strankarsko uradništvo. Ti bi bila ena država v državi.

Drugo tvorijo še posebej raznovrstni velesrbski šovinisti, odnosno tam, kamor velesrbsvo ne more prodreti, razne teroristične organizacije pod krinko nacionalizma. Enotna nacionalistična organizacija pa vzoru italijanskega fašizma se ni mogla ustanoviti, ker so fašistovske vzore in modele po svoje obdelovali radikali in demokrati in ker so se potem med fašisti ene in druge strani razvneli spori in boji. Ker režim zmene in mržnje v nacionalističnih vrstah ne more odpraviti, pusti, da gre vse svojo pot ter mirno pobira vse koristi od terorističnih organizacij pa naj se oklepajo srbskega ali pa jugoslovanskega praporja. Ko se, na primer v Beogradu krvavo pretepajo srnaovci in orjunci in ko radikalski pandur pesti orjunca, srnaoca pa podpira, je Orjuna po Sloveniji in Hrvatski za režim prav zaslužna, če terorizira režimski politiki nasprotno prebivalstvo.

V Bosno in Hercegovino pa prihajajo iz Srbije še raznovrstni «četniki». Kar naenkrat se v Mostarju ali kje drugje pojavi peščica do zob oboroženih mož v fantastični uniformi, z visoko «šubar» na glavi. To so «četniki». Od kraja do kraja hodijo s črno zastavo in belo mrvaško glavo na njej ter mnogo pripovedujejo o četništvu v predvojni Srbiji. Njihovi predniki so bili nekaka izredna vojska proti Turkom, oni pa hočejo sedaj pobijati «notranje neprijatelje države». Njih pohod se začne z organiziranjem najtemnejših elementov po mestih in selih, katerim silno prija neodgovorna in na razne načine koristna ter plačana oblast nad miroljubnim prebivalstvom, ki začudeno gleda posebno oboroženo silo poleg uradne oblasti, vojske in žandarmerije. Še bolj iznenaden pa je narod, ko vidi, kak vpliv in celo kako oblast imajo četniki nad državnimi uradi in nad zakoni. Uradi sprejemajo in obravnavajo njihove lažnjive prijave o separatističnem gibanju itd., izdajajo razne koncesije po četniški volji in četniki celo oborožujejo svoje ljudi ter izdajajo orožne liste.

Taki in podobni bojovníki proti «notranjemu sovražniku» države so napolnili črnogorske in južnosrbske gozdove in planine z begunci in hajduki. Javna varnost je propadla, zaupanje v zakone je izgubljeno, režim pa priliva olje v ogenj in žerjavico, ker daje raznim nespo sobnim in neodgovornim ljudem «proste roke» za urejevanje neznanega stanja. Pri tako vnetem zasledovanju «notranjih neprijateljev» in pri raznih državah v državi pa imajo tujci vedno večje koristi. Celo nesrečna Črna gora, kjer je narodno gospodarstvo popolnoma na tleh, nam daje za to značilen primer. Vse izvore produkcije imajo v rokah Italijani. Njihova je železnica, tobačni monopol in pa luka. Črnogorska vlada je imela že pred vojno pogodbo z nekim italijanskim društvom, kateremu je prepustila izgradbo luke, železnice in tobačne tovarne. Vse to je še danes v rokah Italijanov. Oni so danes gospodarji in izkoriščevalci pristana Bar, železnice Bar—Virpazar, pristana ob Crnojeviča—Rijeki in od tovarne tobaka, a najlepše je pa to, da lahko tobak izvažajo iz dežele brez carine, ko našega človeka silno pestijo, če najdejo pri njem le eno škatlo tobaka. Beogradska vlada je sicer poslala komisijo, da preceni italijansko imovino. Komisija je cenila vse na sedem milijonov zlatih dinarjev, a še ni vprašala, koliko bi Italija zahtevala kot odkupnino, ker Beograd itak nima denarja in lahko Črna gora še naprej ostane neka vrsta italijanskih kolonij.

Za tuje izkoriščanje, ki izhaja iz naših nezdravih notranjih razmer, bi lahko navedli še mnogo primerov, pa zadostuje tudi to, kar se sliši sedaj iz beogradskega hvalisanja z Italijo sklenjene pogodbe. Prvi del pogodbe, ki je objavljen, nam pripoveduje, kaj se je vse Italiji poklonilo, drugi del je pa tajen in režimski listi naglašajo, da je sedaj omogočen velik razmah proti politiki Hrvatov in Slovencev. Fašistovska Italija se je malo polaskala beogradske porodičije ter lahko mirno pobrala za sebe vse koristi.

Današnji oblastniki tvorijo tudi posebno državo v državi, ki dela samo za sebe ter brezvestno izdaja in prodaja prave državne interese. Za njeno mentaliteto je prav značilno, da baš sedaj zopet stopata v ospredje dva radi prevelike korupcije odstopivša ministra dr. Lazar Marković in dr. Velizar Janković z glasilom «Beograd», ki bo, po izdanem proglasu sodeč, še zloglasni «Balkan» prekosilo v duhu velesrbske hegemonije.

Politični položaj.

Pašičeve in Ninčičeve izjave o rimski pogodbi. — Italijansko javnost zabavajo listi z raznimi izjavami, katere sta dajala Pašič in Ninčič časnikarjem po podpisu rimske pogodbe. Pašič je dejal, da je sklenil pogodbo, ker je njegov cilj mir. Čeprav je ta pogodba dobro delo in smo srečni, da je podpisana, vendar se počutimo, kakor Japonci po potresu. Ninčič je trdil, da je bila pogodba sklenjena z odobrenjem Francije. — Na vprašanje, kaj bo z ratifikacijo pogodbe v parlamentu, če pride vanj tudi Radič, je Pašič odvrnil: Radič mora najprej prisesti na ustavo, odreči se republikanstva, drugo bomo pa že videli pozneje.

Proračunske razprave. V torek je bila prva seja proračunske razprave, ki je potekla popolnoma mirno ob zelo pičli udeležbi poslancev. Vlada bi si lahko čestitala, če bi vse seje v proračunski razpravi potekle tako, kakor današnja. Vlada pa sama ne verjame, da se bodo stvari razvijale tako mirno, kajti ravno v proračunski razpravi bodo vse opozicijske stranke najostreje napadale sedanjí režim, proračunska razprava pa bo trajala okoli 6 tednov. Vse stranke se na proračunsko debato z vso vneto pripravljajo, v kolikor še niso pripravljene. Radikali so izdali vsem svojim poslancom parolo, da morajo vsi do zadnjega moža brezpogojno ostati v Beogradu in prisostvovati vsem sejam, da bodo mogli odbijati napade opozicije in da jih pri enem ali drugem glasovanju opozicija ne prehití. Sličen opomin je izdala vlada tudi svojim zaveznikom Nemcem in Turkom. Tudi demokrati so pozvali vse svoje poslance v Beograd in predsedništvo kluba je izdalo nanje apel, naj prisostvujejo redno vsem sejam. Ta korak predsedstva demokratskega kluba je zelo umesten, kajti v vseh parlamentarnih krogih se je doslej že zelo opažalo, da se je parlamentarnih sej udeleževalo vedno prav nezadostno število demokratskih poslancev, kar gotovo ni bilo v korist za krepko akcijo opozicije. Stalna odsotnost velikega števila demokratov so znali radikali spretno izrabiti proti opoziciji. Zemljoradniki so sklenili, da se bodo proračunske debate udeleževali vsi njihovi poslanci. Na prvi seji sicer ti sklepi še niso prišli do veljave, ker je bila seja le formalnega značaja. Prebrali so oddvojena mišljenja. V imenu Jugoslovanskega kluba je prebral njegovo oddvojeno mišljenje poslanec Pušenjak. V vseh objektivnih krogih se splošno priznava, da je oddvojeno mišljenje Jugoslovanskega kluba najbolj stvarno in temeljito sestavljeno. Obsega 24 velikih tiskanih strani.

Poročilo finančnega ministra. Finančni minister dr. Stojadinović je podal v skupščini svoj ekspozé ter utemeljeval osnove, na katerih sloni ves njegov državni proračun. Njegovo poročilo je bilo popolnoma prazno in ni iz njega razvidna niti najmanjša smernica splošne državne finančne politike. Iz ekspozéja samega je razviden samo en cilj, namreč izmозgavanje prečanskih pokrajin. Finančni minister se sicer hvali, da je dosegel proračunsko ravnotežje, toda istočasno priznava, da je to ravnotežje dosegel le z velikansko davčno obremenitvijo novih krajev. Iz ekspozéja je dalje jasno razviden tudi silen pritisk na prečansko industrijo in trgovino. To je splošen vtis, ki ga je napravil ekspozé finančnega ministra. Dr. Stojadinović je govoril skoraj dve uri. V svojem govoru je najprej utemeljeval sklep vlade, da se začne računati proračunsko leto od 1. aprila dalje, tako, da bo predloženi proračun (in vsi naslednji proračuni) veljal od 1. aprila 1924 do 31. marca 1925. (Medklic: Prvi april to je pravi datum!) Proračun znaša 10 milijard 450 milijonov dinarjev dohodkov in ravno toliko stroškov, stroški so se zvišali zlasti na račun zvišanja plač za uradnike in za vojaštvo. — Zvišali so se stroški tudi zato, ker bo vlada plačevala stroške za gradnjo železnice — seveda v Srbiji — iz rednih letnih dohodkov, ne pa iz investicijskih posojil. To okolnost je finančni minister posebno naglašal kot dokaz dviganja davčne moči. Skliceval se je tudi na neki članek, ki je izšel o tem v italijanskem tisku, iz opozicije so se pa slišali medklici: Koliko ste pa plačali za ta članek?! — Potem je razlagal, kako dinar raste in kako sedanja denarna kriza samo nesolidne elemente zadene. Nato je dr. Stojadinović na podlagi kurzov skušal dokazati, da je dinar pridobil na kupni moči, kar da je v prvi vrsti zasluža zadnje žetve. Leta 1923 je dosegel izvoz 8 milijard, in je za 10 odstot. močnejši od uvoza. Prvič po vojni imamo sedaj aktivno trgovsko bilanco. Uspeh pa je bil dosežen predvsem z znižanjem izvoznih carin, uvedbo večje ekonomske svobode. (Hrupni ugovori!) in z zboljšanjem prometa (poslanec Gjorgjevič: Živela orientalska železnica!) Vlada se strogo drži deflacijske politike (ugovori) in bo na tej poti tudi vztrajala. Stojadinović je svoj govor zaključil z besedami: Pričakujem, da ima skupščina popolno zaupanje v dosedanjo finančno politiko vlade (glasni protesti pri opoziciji) in predlagam zato, da skupščina sprejme proračun.

Radikali snubijo Bunjevce. Vojvodinski radikali delujejo z vsemi močmi, da bi dosegli kooperacijo Bunjevcev in radikalov v Vojvodini. Vršili so se že pregovori, ki pa so bili za Bunjevce bolj informativne narave, ker so hitro uvideli pravi namen radikalov, namreč, pri eventuelnih volitvah izigrati bunjevsko stranko ter njene volilce uporabiti za svoje svrhe. Dasi so se bunjevska glasila odločno izjavila proti vsakemu paktiranju z radikali, radikalno časopisje še naprej propagira sporazum.

Pritožbe radikalov iz južne Srbije. Radikalni poslanci iz Makedonije so izročili ministrskemu svetu spomenico, v kateri protestirajo proti temu, da je ministrstvo za promet sporazumno z ostalimi prizadetimi ministrstvi dalo pozvati dva letnika vojaštva iz Makedonije na vojaško vajo samo zato, da bi vojakí kulučili pri gradnji železniške proge Veles—Štip. Ta kuluk se bo vršil na stroške države in na korist podjetnikov, ki so prevzeli gradnjo železnice. Ravnotako zahtevajo, naj vlada ustavi podporo in onemogoči delovanje iz Bolgarije došle komitaške čete Miševa, ki stoji baje v zvezi z našimi komitaškimi organizacijami, dejansko pa sedaj strelja domače ljudi, jih batina in njihove domove požiga. Akcija Miševa koristi samo Makedonstvu—juščim. Za slučaj, da se vlada na to postavko ne bi ozirala, prete makedonski poslanci, da bodo odšli iz skupščine med narod. To postavko je podpisalo 18 poslancev. Vsled te postavke so nastale za radikalni klub nove težave, ki jih bo moral izgladiti gospod Pašič, čim se vrne iz Rima.

Po svetu.

Venizelosove nezgode. Kakor vse kaže, se bo Venizelos kmalu umaknil iz političnega udejstvovanja; k temu ga bo prisilila njegova bolezen, katero veliki živčni napori zadnji čas še pospešujejo. Pri parlamentarnih sejah se je Venizelos že trikrat onesvestil, ker se je preveč razburil. Dasi se je izjavil za republiko, je vendar zmeren republikanec, ter ne odobrava radikalnega nastopanja nekaterih nasprotnikov monarhije, ki v parlamentu delajo na takojšnjo proklamacijo republike. Vendar imajo malo število pristašev, večina parlamenta neomajeno zaupa Venizelosu, da bo s svojo veliko državniško sposobnostjo ureditev Grčije srečno izpeljal v največjo korist države same.

Bolgarski razkralj Ferdinand. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je poslal predsedniku bolgarske vlade Cankovu pismo, v katerem prosi, da mu bolgarska vlada dovoli kratko bivanje na Bolgarskem. Svojo prošnjo motivira bivši kralj s tem, da namerava priti na Bolgarsko samo s tem namenom, da uredi svoje imovinske razmere. Bolgarska vlada se še ni odločila, kaj naj mu odgovori, toda govori se, da bo bivši kralj Ferdinand po posebnem kurirju obveščen, da bi bilo zelo neumestno, ako se sedaj vrne na Bolgarsko. Bivši kralj Ferdinand se ta čas mudi na Dunaju na domu bivšega avstrijskega namestnika za Primorje princa Hohenlohe.

Macdonald in Poincaré. Angleški ministrski predsednik in zunanji minister Macdonald je ob priliki nastopa vlade razglasil, da namerava predlagati sklicanje nove mednarodne konference s sodelujočo Rusijo in Nemčijo. Ob enem je naslovil na predsednika francoske vlade Poincaréja pismo, v katerem mu zagotavlja, da bo po svojih najboljših močeh delal na to, da se mednarodni problemi, ki interesirajo obe državi kljub even tualnim nesoglasjem ugodno rešijo. V svojem odgovoru je izrazil Poincaré željo po složnem sodelovanju obeh držav. — Iz tega se vidi, da je Macdonald popolnoma prekinil dosedanjo smer angleške politike v smislu najaktivnejšega poseganja v svetovne zadeve.

Novo vlado v Egiptu je sestavil Zaglul-paša, znani nasprotnik angleške nadoblasti. Predsedništvo vlade in notranje ministrstvo je prevzel sam Zaglul-paša, ministrstvo financ Teftik-paša, vojno ministrstvo Asid-paša in ministrstvo zunanjih del Vesev-beg. Kralj je listo nove vlade sprejel in podpisal imenovanje novih ministrov. V programu svoje vlade, katerega je podpisal tudi kralj, naglašuje ministrski predsednik v prvi vrsti, da smatra vlada Egipt in Sudan za popolno ma neodvisno državo, ki ne bo trpela nikake nadvlade kake tuje sile. Seveda ima pri tem svojo besedo še Anglija, ker Macdonald kljub svoji miroljubnosti ne bo mogel prepustiti popolno osamosvojitve Egipta že radi Sueškega prekopa in pa radi Sudana ne, katerega je Anglija riborila Egiptu z velikimi žrtvami v bojih z Mahdijevci.

Portaz vstašev v Mehiki je po zadnjih vesteh popolen. Vladne čete, ki so ostale zveste predsedniku Obregonu, so zasedle mesto Esperanzo, ki je bilo dosedaj najmočnejša postojanka vstašev. Ker nasprotnikom sedanjega predsednika vstaja ni uspela, so hoteli napraviti na Obregonu atentat. Policija je namero še pravčasno razkrila in pet glavnih zarotnikov je bilo ustreljenih.

Dnevne novice.

Zopet mu je spodletelo. Za nadoblast v «Kmet. družbi» se je najbolj prizadeval g. dr. Žerjav. Požrl je zadnji čas vse psovke, s katerimi ga je obmetaval «Kmetijski list» v gotovi nadi, da bo prišel pri Kmetijski družbi do denarnega korita, iz katerega bo zopet lahko zajemal za pokritje stroškov za mladoliberalno-journalistične lopovščine. «Slovenec» je še dokaj pravočasno naznanil, da od naprednjakov prvotno izsiljenega občnega zbora Kmet. družbe ne bo, a vključ temu je paša Žerjav oznani v «Jutru» od 29. t. m. tole: «Delegatom Kmetijske družbe, ki so člani in prijatelji JDS, se daje navodilo, da morajo brez izjeme vsi na občni zbor dne 30. januarja in glasovati za listo, ki jo je postavila SKS. Predsedstvo JDS v Ljubljani: dr. Žerjav s. r.» — Kljub pozivu vseмогоčnega Žerjava občnega zbora ni bilo, a njegov poziv je pomagal toliko, da se je 30. januarja po poročilo «Jutra» zbralo v Ljubljani 198 delegatov, ki so zastopali 83 štajerskih in kranjskih podružnic. Med temi naprednimi delegati so bili samo trije klerikalci. Prepoved občnega zbora Kmet. družbe od strani beograjske vlade je te zbrane napredne delegate tako razburila, da so uprizorili protestno zborovanje, na kojem so protestirali z napredno odločnostjo proti prepovedi občnega zbora. Na tem protestnem shodu se je renadoma pojavil tudi minister n. r. g. Pucelj, ki je tudi protestiral proti prepovedi občnega zbora, a ravno o govoru naprednjaka g. Pucelja piše «Jutra» tole: «Uboga SKS! Kam si prišla? Ali je potem čuda, da se je zgodila najnovejša nesreča pri Kmetijski družbi? Po razpoloženju delegatov, večji del svojih najožjih somišljenikov, je gospod Pucelj včeraj lahko spoznal, kako mučno je očitati dvoličnost klerikalcev, če se lastne zavedaš. Dočim so namreč izvajanja poedinih mož žela najživahnejše odobravanje se je poročilo g. Pucelja o intervenciji pri radikalnih ministrih vzelo na znanje, in nič več.» Ravnokar citirani odlomki iz «Jutra» nam zopet živo osveljujejo sliko koncentracije naprednih sil. Pri Kmetijski družbi bi se rad dr. Žerjav združil s samostojnimi, a je korito premalo za dva tako poblepna naprednjaka, kakor sta dr. Žerjav in Pucelj in radi tega ti napadi na naprednjaka, zemljoradnika in radikala Pucelja. Prepoved občnega zbora Kmet. družbe je najbolj v živo zadela mladinsko kliko, ki sedaj psuje na vse strani in celo najože naprednjake in to iz jeze, ker se je dobro pripravljeno denarno korito kar preko noči prevrnilo. Dr. Žerjav bo pač moral s časom uvideti, da njegova gnila družba ne pomeni nič doma, a še manj pa v Beogradu.

Kritika našega davčnega sistema. Na nedeljski gospodarski konferenci v Zagrebu je nastopil v imenu Zveze hrvatskih obrtnikov g. Čupak in se je med drugim lotil stvarne kritike našega brezglavega davčnega sistema. Izvajal je: Kakor druge davkoplačevalce izžema centralistični režim tudi obrtnike, liki citrono, ne da bi se vprašalo: bo se li zamoglo obrtništvo za prihodnost še sploh prištevati med davkoplačevalce? Mi odkrito lahko rečemo, da je ta mešanica raznih davkov, oddaj in davčnih dodatkov, ki je prevzeta iz avstro-ogrske ere, izpopolnjena z novimi davki iz vojne ter povojne dobe, prevrta z davčnimi zakoni iz budžeta in popoprana s srbskimi taksenimi zakoni, pravcato strahilo. Pri tej naši davčni mešanici ni nobene logike za obrtnika, on sploh ne ve, koliko mora plačati, ampak plačuje in plačuje . . . Obrtništvo mora obsoditi tak davčni sistem, ki sploh ni sistem in nekaj tako bedasto zamotanega kot pri nas v davčnem oziru ne najdemo v nobeni drugi državi na svetu. Po dosedanji davčni mešanici imamo pri nas 18 raznih davkov in dodatkov. Davčna obveznost dosega 70 odstotkov in ponekod z raznimi občinskimi davki celo 100 odstotkov vseh v davčni napovedi navedenih dohodkov. In ravno radi te davčne mešanice so se pri nas lahko rodili kot na primer: davek na poslovni promet, srednjeveško-turški kuluk, takse in še več drugih srbskijah davčnih nezakonskih otrok. Naši zakonodajalci in oblasti si izmišljajo na umeten način nove davke ne oziraje se na vzgled drugih držav. Na drugi strani pa zopet posnemajo druge izključno industrijske dežele ter države in so upeljali 8 urni delavnik, nadzorstvo dela, prepoved ponočnega dela. S pobijanjem draginje so ubili malo obrtništvo, velike obrtnike pa imajo na vrhvi potom zamotanega sistema, o koncesijah. Obrtništvo čaka zaman na obrtniški zakon in na obrtniške zbornice. Radi tega je tudi razumljivo naraščanje brezposelnosti, ki se vedno bolj širi med delavstvom, ker je obrtnik že prisiljen, da je znižal število delavstva na polovico od poprej. K vsem tem omenjenim nadlogam, ki tlačijo ter mrcvariyo obrtnika, pa je še prišla denarna kriza, ki je začela neznosno ovirati obrtnika pri delu. Pri pogledu na tako obupen položaj, ki grozi obrtništvu s poginom se zamore izmogniti obrtnik edino tolažiti s tem: delo je edino sredstvo, ki dviga narode in krepi državno moč!

Gospodar položaja. Beograjsko časopisje piše o gospodarju položaja v naši državi to le: Akoravno živi Radič na Dunaju kot čisto navaden človek, je vendarle ravno on gospodar politične situacije v naši državi. Za to mesto se ima Radič zahvaliti prilikam v Beogradu in svojih lastnih taktiki. Mi imamo dve veliki državotvorni stranki, ki sta nekaj let upravljali državo in med tema dvema strankama ni nobenih bistvenih razlik. Ti dve stranki sta predstavljali, dokler sta bili v skupni zajednici, naš nacionalni blok in ravno to je bil najhujši udarec za vse neprijatelje naše države. Ko je pa bil razbit ta nacionalni blok in je prišla na površje samoradikalna vlada, katero bi lahko zrušili demokratje edino s pomočjo radičevcev, so stopili radikali v

strahu pred opozicijskim blokom v stik z Radičem in mu ponujajo nove koncesije. Te koncesije bo dobil Radič, samo da ne bo pomagal demokratom proti radikalom. In baš radi tega je postal Radič gospodar političnega položaja v samem Beogradu. Nikdar nismo bili mi Srbi v tako obžalovanja vredni situaciji, kakor ravno sedaj, ko moramo mirno gledati, kako je odvisen celotni notranji položaj od volje samo enega Hrvata — Radiča, ki živi kot navaden človek na Dunaju.

Ministrstvo šum je izdalo zopet ljubljanskemu lovskemu društvu 4000 D podpore, medtem ko nima država za najkulturejšo stvar denarja. Ali bi ne zaslužili nagrado revni državni logarji? Predstojnik gozdne oddelka v Ljubljani je najbrže glede nagrad drugega mnenja in misli, da so jo drugi potrebni.

Shod Delavske zveze v Trbovljah. V nedeljo dne 27. t. m. se je vršil shod Del. zveze. Na shodu, ki je bil dobro obiskan, sta poročala poslanca Kremžar in Kugovnik o borbi Jugoslovanskega kluba za rudarje in orisala splošni politični položaj. Poleg dr. Korošca so se največ trudili poslanci Kremžar, Gostinčar in Kugovnik, ki so s svojo modro taktiko potegnili za seboj celo zbornico, da je согласно obsodila postopanje Trboveljske premogokopne družbe in oblasti ob priliki zadnje stavke in da je g. minister za šume in rude v ime vlade obljubil, priiliti premogokopno družbo, da zviša rudarjem za najmanj 4 D dnevno plačo in sprejme nazaj vse odpuščene rudarje. Zato so izrekli zborovalci popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, obenem so bile sprejete resolucije na vlado, da čimprej izpolni dano obljubo, katera je bila podprta od soglasnega sklepa cele zbornice in druga, da postane sedež novega okrajnega glavarstva Trbovlje, ne pa Laško. — Besedilo resolucije glede okrajnega glavarstva: Zbor pozivlja vlado, da se ukine min. naredba, za katero se določa za sedež sreza Laško, trg Laško in se sedež namesti v Trbovljah, ker obsega Trbovlje samo nad polovico vsega prebivalstva v okraju. Ozira se naj država na to, da ji občina da na razpolago vse prostore, ki bi se rabili za urad in državne nameščenice. Že sedaj ko je bil sedež v Celju, so bile uradne ure v Trbovljah in ne v Laškem. Iz tega je razvidno, da je državna oblast in vsakdanja praksa ukazala potrebo, da je Trbovlje primernejše središče laškega okraja, kot Laško. — Besedilo resolucije na gospoda ministra za šume in rude: Rudarji zbrani na shodu Delavske zveze dne 27. januarja 1924 v Trbovljah, pozivljajo gospoda ministra za šume in rude, odnosno celokupno vlado, naj ona čimprej izpolni svojo dano obljubo v parlamentu dne 23. januarja 1924, katera je bila podprta согласно od celega parlamenta.

Nekaj odgovorov naprednjakom v Ormožu. Ormoški taboriti ali JDSarji so se zadnji čas spravili nad Katoški dom v Ormožu. Ves napredek SLS stranke, ki je v tesni zvezi z domom, jih jezi ter razburja. Enkrat za vselej bodi tem naprednim mazačem v «Taboru» in «Domovini» povedano tole: Pristašem SLS je pod čast, da bi odgovarjali na nesramnosti ter neslanosti naprednjakov. Da si upate po vaših listih napadati katerega našincev, ali da za to date vaše liste na razpolago, je jako značilno za vas! Ako bi hoteli mi od vas pisati, kar vemo lepega, slabo bi se vam godilo. Tedaj Orli in Mar. družba vas skrbi, in ne Orjuna in Sokoli? Menda bi najrajše vi to našo dvorano zase imeli in bi si pri njej pomagali, kakor ste si v nemški šoli s telovadnim orodjem. Potrebujete li mogoče zopet kaj? Le pri miru pustite našo dvorano in naše katoliške organizacije in skrbite lepo za svoje, ampak seveda na svoj račun in ne na račun drugih! To skrb za Orle ste jako lepo v telovadnici nemške šole pokazali! Omenimo še nekaj družega! V Ormožu je . . . kaj ne? . . . Čitalnica. Po zatrevanju njenega predsednika in tajnika je . . . ali bolj povedano, bi imela biti nad strankami. In vprašamo vas, gospodje JDSarji: Ali je v resnici tako? Kako pa je bilo na njenem obnem zboru dne 28. decembra 1923? Kdo je trolil takrat v bojni rog zoper Kat. dom in našo stranko? To je bil vaš dični mežnar in organist ter učitelj Domicijan. Ali ste ga zavrnili? Ali ste ugovarjali? Kaj ne, ugajalo je vam? Ali je Čitalnica in Sokol eno in isto? Člani Čitalnice naj tedaj več plačajo, da Sokoli svoj dom dobijo! Vse to kaže, da med vami ni prostora za pristaša SLS stranke, da le, če drugi plačajo, razumete složno in pametno delati za izobrazbo ljudstva v duhu Sokola. To se pravi, kaj ne . . . nobel in dostojno ravnati in bačke, ki vam še kaj verujejo, za nos voditi! S tem smo vam — mislimo — v kratkem na vaše napade in pobožne želje odgovorili. Potrudite se tedaj, da prav uemavate vsestransko složno in dostojno obnašanje. Vaših naukov ne potrebujemo, ker ste jih sami potrebni.

Doklade za otroke misli vlada ukiniti. Vlada, oz. finančni minister pripravlja nov napad na ubogo uradništvo. Mesto, da bi izplačal predjume in zaostale plače, namerava baje ukiniti draginjske doklade za otroke. Uradnikom in državnim nameščenem še potem ostane gola plača, s katero ne bo mogoče ne živeti, ne umreti. Zveza uradnikov v Beogradu namerava sklicati konferenco, na kateri se bo posvetovalo in protestiralo proti naredbi finančnega ministra.

Srbski dolgovni Ameriki. Pred in med vojno se je Srbija zadolžila tudi Ameriki in ker je že v navadi, da v Beogradu svojih knjig nimajo v redu, je moral odpotovati sedaj v Ameriko vseučilišni profesor dr. Nedeljković, da ugotovi višino srbskih dolgov v Ameriki.

Stebri radikalnega režima v Vojvodini so še vedno stari avstrijski in madžarski konfidenti, ki so pred in med vojno vodili proti Srbom najogabnejšo špijonažo. Zemljoradniški poslanci so sedaj počeli z akcijo proti tem radikalskim mogočnem, ki terorizirajo celo Voj-

vodino, pa so v parlamentu vložili več interpelacij, ki seveda niso mnogo zalegle. Najinteresantnejši tip takega radikalnega prvaka je brezdvomno občinski načelnik v Vel. Bečkerek. O njem je zemljoradniški poslanec v parlamentu dokazal z originalnimi akti njegovo špijonažo v Srbiji. Ko je bila Srbija evakuirana, je opozoril madžarske oblasti, da so Srbi za časa vstaje leta 1848 odnesli cerkvene zvonove iz Madžarske v Čačak. Oblasti so poslale tega načelnika s komisijo, ki je zvonove prepeljala nazaj na Madžarsko. Ob tej priliki je bil ta načelnik fotografiran, stoječ poleg zvonov. On je še tik pred preobratom položil zakleto madžarskim oblastem, po preobratu pa so ga radikali imenovali za svojega zaupnika.

Uradniške redukcije na Hrvatskem. Na poštah zagrebškega poštnega ravnateljstva se vrši redukcija hrvatskih uradnikov. Reduciranih je doslej 89 uradnikov in 78 poduradnikov, ki so sami Hrvatje, izvedenji štirih. Izmed številnih pri pošti nastavljenih Rusov ni reducirani niti eden. Odpuščenim uradnikom so s prva obetali, da bodo zaposleni še nadalje kot dnevničarji, vendar so sedaj na njihova mesta sprejeli Ruse. Med uradniki se je začelo močno gibanje, da hrvatska podjetja odpuste vse inozemce, zlasti Ruse, in na njihova mesta nastavijo Hrvate. — Med reduciranimi so samo trije ali štirje Srbi — prečani. Reducirani so v prvi vrsti oni, ki so bili delavni člani uradniških, odnosno poduradniških organizacij. Med reduciranimi je najmanj takih, ki bi meli že polna leta (35) za penzijo, in celo taki, ki že 40 let služijo, so še ostali v službi. Samo majhen del je dobil enomesečno plačo kot odpravnino, vsi drugi bodo pa brez vsega morali čakati na nakazilo pokojnine.

Nasilje nad muslimanskim kulturnim društvom. Radikali se nikakor ne morejo otresti bojazni, da se ne bi posrečilo bosanskim muslimanom in ostalim radikalskim nasprotnikom, da iztrgajo Bosno iz rok beograjske čaršije, ki smatra to bogato deželo kot vrelc svojih bodočih dohodkov ter se skuša vgnezditi v vsa podjetja. Posrečilo se jim je do besnosti razpaliti sovraštvo bosanskih Srbov do njihovih muslimanskih so državljani, uničili so ekonomsko s takozv. agrarno reformo muslimanske občine in njene prebivalce, iztrgali so jim iz rok njihovo prosvetno mladinsko društvo «Gajret», ki je prešlo v roke Velikosrbov in slednji se jim je posrečilo napraviti v muslimanskih vrstah razkol, ki seveda ni dolgo trajal, ker so se muslimani hitro prepričali, kam vodi politika Maglajiča in Korkuta ter so se združili vsi okrog dr. Spahe v boju proti radikalsko-velikosrbski nevarnosti. Ker so muslimani izgubili svoje društvo Gajret, za kulturni razvoj pa je prosvetno društvo neobhodno potrebno, so ustanovili novo društvo z imenom «Narodna Uzdanica», ki se je silno hitro razširila po Bosni in Hercegovini. Trimesečni obstoj in silni razvoj tega društva je nasprotnike muslimanov silno oplašil. Dasi je sarajevski veliki župan pravila svoječasno potrdil, je te dni notranje ministrstvo društvo razpustilo ter njegovo imovino zaplenilo. Ta napad na edino kulturno ustanovo bosanskih muslimanov je povzročil v njih krogih velikansko razburjenje, posebno še, ker nima notranji minister nobenega vzroka, prepovedati delovanje tega društva.

Jadranska banka, Beograd. Te dni so se vršili pregovori o cilju stvarjenja ože poslovne veze Jadranske banke v Beogradu s Srpsko banko v Zagrebu, Hrvat. Slav. Zem. Hipot. Banko v Zagrebu in Podunavskim Trgovačkim A. D. v Beogradu. Pregovori so zaključeni s povoljnim rezultatom, koji osigurava Jadranski banki potrebna sredstva za uspešen razvoj njenih poslov.

Za subotisko pravno fakulteto, za katero se je pred nedavnim časom potegovalo Sarajevo, se sedaj poteguje Novi Sad. Novosadska občina je sklenila storiti pri vladi potrebne korake, da se pravna fakulteta preseli iz Subotice v Novi Sad, ker je to mesto kot naravno središče Vojvodine za vseučilišne vsekakor pripravnije od Subotice. Kakor izgleda, je vlada enakega mnenja, toda mesto Subotica, ki je za svoje vseučilišne že toliko žrtvovalo, se bo tej nameri gotovo energično uprlo.

Afern Kiš v Novem Sadu. Poročali smo že o premetenem goljufu po imenu Kiš iz Novega Sada, ki si je izposodil več milijonov dinarjev od raznih privatnikov in bank, denar pa je porabil sam, ali pa ga je izgubil z različnimi borznimi spekulacijami. Kiša je policija aretirala, v njegovo afero so se pa zapletli razni bančni direktorji in več mestnih uglednih bogatašev, proti katerim bo nastopilo državno pravdnštvo radi oderuštva. Kiš je namreč podkupil z velikimi provizijami direktorje in uradnike več bank, ki so mu dovolile na to kredit, od privatnikov pa je dobival denar, ker so jih omamile ogromne obresti, katere jim je obljubil. — Oderuška žega, da se obogate z velikimi obrestmi, je nekatere upropastila, ker so ves denar posodili Kišu. Policija v Novem Sadu je izjavila, da ima v rokah dokaz, ki bodo zelo kompromitirali ugledne osebnosti, toda sedaj jih v interesu preiskave še ne izda.

Italijani kupujejo dinarje. Naš dinar se je v Zürichu in na drugih inozemskih borzah neobičajno ocvrstil. Vzrok temu je, da Italijani nakupujejo dinarje povsod, kjer jih dobijo po ugodnih cenah. To sigurno delajo radi sklenitve skorajšnje trgovske pogodbe.

Graditev nove železnice v Črni gori. Med Podgorico in Plavnicu se bo začela v kratkem graditi železniška proga, ki bo velikega gospodarskega pomena za celo Črno goro. Kakor znano, je dosedaj imela Črna gora samo eno železnico, namreč Virpazar—Bar, nova železnica pa bo zvezala notranjost dežele s Skaderskim jezerom. Material za graditev železnice je že prispel, pa upajo, da bo proga do konca tega leta že gotova.

P. n. gg. dušnim pastirjem! Pridige. Spisal in govoril Martin Avšič, kaplan. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Obseg 254 strani. Cena 30 din. Ta knjiga je ravno izšla. Obsega pridige za nedelje in praznike čelga leta. Kot dodatek še ima najvažnejše snovi za pridige. Pridige so kratke, snov izbrana, slog lep in lahek. Knjigo toplo priporočamo.

Iz Maribora.

Shod krščansko-socialnih železničarjev za Maribor in okolico se vrši na Svečnico dne 2. februarja ob 10. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Govorijo: centralni predsednik Prometne zveze iz Ljubljane tovariš Ceraž-Cerič ter narodna poslanca F. Kremžar in Fr. Zebot. Vsi železničarji brez razlike ste iskreno vabljeni, da se tam navdušimo za vztrajno delo v doseg naših pravic.

Himen. Poročila sta se v pondeljek v frančiškanski cerkvi g. Golob in gdč. Šetar iz Konjic. Bilo srečno.

Glasbena Matice. «Kralj Matjaž». K lažjemu razumevanju nekaterih sklad, ki jih podaja pevski zbor Glasbene Matice v sredo, ne bode menda neumestno, če pred nastopom zbora na kratko opozorim na najbolj zanimiva mesta, da jih pri mnogoterosti glasbenih slik nazadnje gosti ne prezrejo, oz., da jim sledijo z večjim razumevanjem. Radi solospesa patra Kolba bo moški zbor takrat nastopil samo v eni in sicer v najtežji skladbi čelga koncerta, v Adamičevem «Matjažu». — Kralja Matjaža še do danes ni proizvajalo nobeno društvo, zato ga tudi Adamič sam še ni slišal. Vzrok je čisto enostaven, ni namreč mnogo zborov ali pa sploh nobenega, ki mu visoki «c» na eni in kontra «c» na drugi strani ne delajo težko. In ravno to zahteva Kralj Matjaž v polni meri od proizvajajočega zbora. Kakor vsak skladatelj, ki z umetnimi akordi izraža misli in čustva, ki jih polaga pesnik v svoje vrste, tako tudi Adamič s pomočjo globoko zamišljenih akordov razlaga Zupančičevo balado o Matjažu in njegovi vojski. Vrstice: «Sredi noči, opolnoči», podaja na primer Adamič kot trdo, neprodno temo z globokim kontra «c». Matjaž se prebuj, a njegovo zburjenje še ni perfektno, ampak ne jasno, tako tudi glasovi niso prav nič jasni in zdi se poslušalcu, kakor da bi bila tu kakšna muzikalična pomota; čim bolj se pa drami iz spanja, tem svetlejši, jasnejši in čisto živahni postajajo glasi. Tudi Alenka bedi in čisti akordi označujejo, da, «kot zarja blišči jo lica». Mlad junak namreč stoji pred kraljem Matjažem. Krepek je njegov stas, tudi poguma mu ne primanjkuje. Melodija je postala kreпка, živa in ponosna, ko kralja povprašuje po njegovem meču. Kralj mu odgovarja počasi in z globokim glasom, kakor, da bi prišel izpod zemlje: «Na steno pogledj. In fant peskoči naglo k meču, pogumno ga objame z levo, z desnico pa ga vleče na kvišku iz nožnice. Glasovi se spenjajo višje in višje ter označujejo s postopnim dviganjem potezanje iz nožnice. Pol meča vidimo. Rezek, oster, končni akord pa naj pokaže na ostrino na pol izvlečenega meča. Vojska je zburjena. Z umetniško dovršenostjo nam slika v tem delu komponist v glasovih življenje, vrvenje in vpitje ter brušč in trušč prebujenega tabora. Kakor silen vihar divja življenje na novo oživele vojske in najde višek radosti v trenutku, ko vsi sede na konjih in čakajo povelja. Visoki «c» predstavlja poslušalcem vso radost nad življenjem. Kulminacija je višek dejanja se končuje v bajno lepem, rekel bi skoraj v najlepšem akordu kompozicije. Tragika dejanja pa bazira v dejstvu, da se junak preplasi hrupa, spusti meč v nožnico nazaj in zbeži. Modulacija glasov je hipoma čisto drugačna, ohlapnost in zasplost se loteva zopet vojske, zamolklo gordnjajo trumne, le kralj še udari ob mizo in kliče: «Čemu si me prišel ti buditi. Glas pa je že zopet zamolkel in nizek. — Tudi prej zburjena Alenka zaspano kloni glavo, in smrtno spanje vlada pod Krimom. Noč, tema, spanje in smrt se izražajo s kontra «c» in v najtišjem pianisimu.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru priredi v soboto, dne 2. februarja v gostilniških prostorih gostilne «Triglav» v Studencih družinski večer z raznovrstnim sporedom. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina 3 dinarje za osebo. Prebitek je namenjen za izpopolnitev društvene knjižnice. — Prijatelji društva, iskreno vabljeni! — Odbor.

O potresu, to je o njegovih vzrokih in nastankih, se glasi nocojšnje XIII. ljudsko predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru, ki bo ob pol 8. uri v Lekarniški ulici 6. Predava g. prof. Iv. Prijatelj. Ker je snov predavanja zelo zanimiva in obenem podučna, pričakujemo obilnega obiska. Vstop je vsakemu prost.

Treptje in zadnjice priredi Ljudski oder Nušičevo šaloigro «Navaden človek», katero je igral dvakrat z velikim uspehom. Svira lasten gledališki orkester. — Dvorana bo zakurjena.

Ljudski oder ima v pondeljek dne 4. februarja ob 7. uri zvečer sestanek celokupnega članstva.

Poselska zveza. Redni občni zbor služkinj se vrši v nedeljo, dne 3. februarja ob pol 5. uri popoldne v Lekarniški ulici 6. Naj ne manjka nobena članica.

Trgovski nastavljenec! V četrtek, dne 7. t. m. ob pol 20. uri se vrši v hotelu «Kosovo» (prej gostilna Maribor) redni občni zbor pomočniškega zbora v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila. 2. Sprememba pravil. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Ker je vsak trgovski nastavljenec zainteresiran na tem zborovanju, je pričakovati polnoštevilne udeležbe. Pomočniški odbor.

Trgovski venček. Pomočniški odbor trgovskega gremija v Mariboru priredi letos zopet svoj že v predvojnem času priljubljeni trgovski venček ter se nada,

da se bode veseljenemu odboru posrečilo, da bodo mogli tudi to uvrstiti kot enako vredne med že prirejene. Mariborsko občinstvo se prosi, da se te prireditve dne 9. februarja t. l. po možnosti udeleži.

2. svečana ni delavni dan. Občinstvo se na objavo tukajšnjega gremija, po kateri bi naj bile trgovine dne 2. svečana 1924 odprte, opozarja, da ni veljavna, ker se o tem dosedaj še ni pogajalo, še manj pa sklepalo o tej temeljiti zadevi delovnega časa. Podpisani odbor je podvzel korake za končno rešitev tega vprašanja in upa, da bodo isti dovedli do obojestranskega sprejemljivega izida. Trgovsko osebje se opozarja, da 2. svečana 1924, kakor tudi poznejše praznike do nadaljnjega ni vezano na službeno dolžnost ter je zategadelj upravičeno v službu izrecne zahteve in potrebe podjetnikov za delo ob praznikih zahtevati zakonito čezurno plačilo. — Pomočniški odbor.

Podporno društvo vlakovsprennikov priredi dne 2. februarja 1924 v vseh prostorih Narodnega doma veliko železničarsko veselico s petjem, plesom in razno drugo zabavo, kakor: šaljiva pošta, licitacija, ribolov itd. Peto bo žel. pevsko društvo «Krilato kolo». Svirale bodo tri godbe, in sicer: v plesni dvorani priljubljena godba «Drava», v drugem nadstropju salon orkester in v spodnjem lokalu v «Peklu» pa kvartet za ples. Za dobro postrežbo je preskrbljeno. Kuhala se bo črna kava, čaj, hrenovke, krajnske klobase in drugo. Preskrbljeno je tudi, da ne bo toliko prepriha, kakor je bila napaka dosedaj, ker se bodo zadelale vse luknje in odprtine, katere so preprih povzročale. Čisti dobiček je namenjen za podporo bolnih članov. Začetek ob 19. uri. Konec ob 4. uri. Vstopnina 10 D. za družinske člane 5 D za osebo. Dinarski davek se bo pobiral takoj pri blagajni. Za obilno udeležbo prosi odbor.

Mariborska zvonolivarna «Zvonoglas». Dne 30. t. m. je bila mariborska zvonolivarna «Zvonoglas», Tomana va ulica svoj prvi liv, ki je obstojal iz 10 zvonov, kateri so naročeni od župnišč: Sv. Lovrenc na Drav. polju, Sv. Benedikt v Slov. gor., Bednja, Hrvatsko, Ploščica, Banat. Dogodku samemu je prisostovalo celo veliko občinstva. Bilo je polno hvale o skrajni ljubeznivosti lastnikov in vodstva, ki je radi volje tolmačilo vsa vprašanja občinstva, katero je z veliko napetostjo pričakovalo, da je končno po tolikih težkočah, ki jih je lastništvo moralo premagati za koncesijo, je prišel trenutek, ko livar z besedami: «Torej v božjem imenu» sune z železnim drogom v luknjo topilne peči in se po pripravljeni poti vlije stopljena kovina v krasni barvi, in napolni pripravljene forme pod zemljo. Občinstvo se je zamoglo prepričati, da je to velepodjetje v stanu, zadostiti največjim nalogom, saj je v rokah strokovnjaka Greisinga, ki je rojen v družini, kjer je zvonolivarska obrt od pokolenja do pokolenja dedna. Tovarna sama je z velikansko topilno pečjo opremljena, ob kojih ležita na obeh straneh po ena jama za forme. To zelo lepo velepodjetje, ki se bo, kakor čujemo, tudi sicer povečalo, je zelo večerajšnjega dne občo pohvalo in izraze občinstva, glaseče se, da je tako podjetje vse hvale vredno in za naše kraje prav potrebno. Želimo mu vsestranskega uspeha.

Revna vdova, ki si zasluži mesečno komaj 600 K in le za sebe nekaj malo hrane, a ima dvoje otrok pri tujih ljudeh proti plačilu na oskrbi, je v obupnem položaju ter prosi za blagohotno pomoč na naslov: Kolletnik, Miklošičeva ul. 6.

VESELJE IN ZADOVOLJSTVO

sije z obraza vsake gospodinje, ko vidi snežno-belo perilo. Z lahkoto in malo denarja dosežete to, ako kupujete vedno le

MILO „GAZELA“

katerega se dobi v vsaki trgovini!

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Cilinder.

V londonskem časopisu «Times» (izgovori: tajmz) je bilo leta 1796 pričbreno sledeče poročilo o cilindru: Johna Hetheringtona so večeraj prepeljali pred lord-mayorja — župana —, ker je uganjal grde reči in povzročil cestne nemire. Ko so ga izpustili, je moral plačati 500 funtov poročstva. Dokazali so mu, da je hodil po cesti s klobukom na glavi, ki ga je imenoval svičeni klobuk. — Angleži cilinder še danes tako imenu-

jejo —: bila je to visoka zgradba z bleščečim sijajem, pripravna, da ustraši bojazljiva bitja. In res je nekaj policistov izpovedalo, da je več žensk omedlelo, ko so zagledale ta klobuk, da so otroci plašni vpili in da je sina Tomaža Gordiwinnerja nabravša se množica vrgla na tla in si je zlomil roko.

Amerikanci in Beethoven.

To anekdoto bi dejali lahko tudi pod naslov «Skromnost». V nekem provincialnem ameriškem mestu so nameravali po koncertu odkriti doprsni kip Beethovena. Slavnostni govor pred odkritjem je imel župan in je takole govoril: «Gospoda! Slišali smo pravkar peto Beethovenovo simfonijo in bomo počastili sedaj njegov spomin s tem, da bomo odkrili njegov doprsni kip. Beethoven to odlikovanje zasluži. Prebivamo v jako muzikalnem mestu, vendar si upam brez strahu ugovora trditi, da jih je med nami komaj pet ali šest, ki bi mogli kaj takega napisati.» In res mu ni nihče ugovarjal.

Leon Slezak v Ameriki.

O razumevanju Amerikancev glede na glasbo in pet je pripovedoval slavni tenorist Leon Slezak poročevalcu nekega dunajskega časopisa tudi tole dogodbico.

Štiri tedne sem pel na daljnem zahodu Amerike. V nekem mestu Britanske Kolumbije me je poslušala tudi Indijanka z otrokom na rokah; bila je na stojišču. Naenkrat začne otrok kričati. Lahko si mislite, da me je vpitje začetkoma malo motilo, a ni trajala dolgo. Indijanka je namreč malčka kmalu ukrotila, grozeč mu: «Če ne boš takoj tiho, te bo dedec, ki tukaj gori rjove, takoj pojedel.» No, ta dedec sem bil jaz, pel sem pa «Molčečo ljubezen» in sicer pianissimo.

Nevljudni mesec.

Slavni zvezdoslovec Cassini je povabil nekoč v Parizu več prijateljev, da jim pokaže in razloži lunin mrk. Med povabljenimi je bila tudi dama visokega rodu, ki se ji pa ravno zbog tega rodu ni zdelo vredno priiti ob pravem času.

In res je prišumela, ko je bil mrk že pri kraju. Vsi so ji izrazili globoko obžalovanje, ker je zamudila nekaj tako zanimivega. Ona se je pa zmagovalno smejala in je rekla: «Nič ne de; za mene bo gospod Cassini mrk že še enkrat pokazal in razložil.»

Liszt in Rothschild.

Franc Liszt (1811—1886) je bil nedosegljiv mojster na klavirju in znamenit komponist. Dopisoval je veliko z znanim ljubiteljem umetnosti Aleksom Telekijem in iz te korespondence nam je znana sledeča anekdota.

V Frankfurtu je bil dal bankir Anzelm Rothschild natisniti povabila k večerni zabavi tole naznanilo: Gospod Liszt bo igral. Pa ni bil Liszt prejel nič vprašal. Umetniku, ki je bil tudi med povabljenimi, seveda še na misel ni prišlo, da bi se bil ponižal; in ko mu je bogataš namignil, naj igra, je kratkomalo odklonil: «Ne za denar in ne zastoj.»

Rothschild je rekel: «Zakaj pa potem občinstvu igrate za denar?»

Nato Liszt: To je pa nekaj drugega. Poglejte, ljubi moj gospod! Knez Esterhazy prodaja na svojih posestvih vole, krave, teleta, ovce in prašiče; a če bi Vi pri njem naročili porcijo izrezka, bi je prav gotovo ne dobili; kaj ne, da ne? Vidite, prav tako z menoj in z mojim razmerjem do občinstva in do Vas: občinstvu prodajam bolj na debelo za denar, Vam pa na drobno umetnosti ne morem prodajati.

(Dalje prihodnjič).

Poslano*).

Gospodu Alojziju Streharju

v Mariboru.

Z Vašim odgovorom, ki ste ga dali g. Klešču v «Taboru» z dne 29. t. m. smo jako zadovoljni. Priznali ste namreč, da je bila Vaša prejšnja izjava v «Taboru» in «Jutru» gola laž.

Zelo smešna je tudi Vaša trditev, da je bila naša volilna akcija protinarodna. Ako se združeno načelstvo zanima za svoje člane ter deluje v njih korist, je-li to protinarodno? Zdržimo se vsakega nadaljnega komentarja in prepustimo sodbo javnosti.

Glede blamaže, katero je po Vašem mnenju zakrivil g. Klešč, boste imeli priliko, istega pri prihodnjem občnem zboru v tej zadevi interpellirati. Radi Vam izročimo načelstvo. Imeli boste potem priložnosti dovolj, dokazovati Vašo sposobnost in vrlost. Torej na svidenje na občnem zboru!

Maribor, dne 1. februarja 1924.

V imenu odbora gostilničarske zadrage:

K. Žnuderl l. r.

* Uredništvo odgovarja le, v kolikor določa zakon.

Prodam dvonadstropno hišo z vrtom sredi mesta s takojšnjim stanovanjem. Cena 225.000 dinarjev. Z. Gomzi, Ptuj, Prešernova ulica 14. 92 2-1

MARIBOR. — Trstenjakova ulica 21. — MARIBOR.

Došle so zopet najnovejše oblike

TAPETNISTVO-MIZARSTVO
JAGODIČ & SAJKO, Maribor
Rotovški trg 3. Slomškov trg 6.

Maribor, Dravska ulica 15.
Zamenjam tudi staro železje,
katero je za uporabo, s ko-
vaškimi odpadki in vlitino.

Lepe zobe
ima le, kdor rabi
ITOst - kremo

se kupijo po najnižjih cenah
pri Ivo Grgič, Glavni trg 21.
Sprejemajo se tudi vsakovrst
ne kože v delo. 6-1

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj:

Seme,
sadno drevje, dalije, vrt-
nice, gladiole, i. t. d. i. t. d.

Velevrtnarsko podjetje

,VRT
Džamenja in drugovi,
Maribor.

Zahtevaj cenike!

Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstva v vseh mestih. Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k. Filijalka: Maribor, Solska ulica šte. 2.

Pri današnjih pretiranih cenah za zelenjavo in meso za vsako kuhinjo in gospodinjstvo neobhodno potrebna. :: :: :: Najbolja kakovost pri najnižjih cenah